

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

**ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМА НА СРЕДНОТО СТРУЧНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

III година

ЗДРАВСТВЕНА СТРУКА

забен техничар

Скопје, мај 2001 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПРАКТИЧНА НАСТАВА

1.2. Образовен профил и струка на кои им припаѓа наставниот предмет

1.2.1. Образовен профил:Забен техничар

1.2.2. Струка:Здравствена

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Практична обука

1.4. Година (фаза) на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно (неделен контакт): 9 часа

1.5.2. Број на часови годишно (квота на изучување) : 324 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Учениците после завршувањето на оваа Програма ќе:

- можат правилно да ги применуваат стоматолошките материјали;
- можат да ги користат апаратите и инструментите за изработка на фиксно протетичките конструкции;
- можат да ги изработуваат фиксно протетичките конструкции;
- можат да изработуваат и репарираат тотална протеза;
- можат да иницираат работа и соработуваат во група.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели, потребни се предзнаења од практична настава и технологија на материјали застапени во Наставниот план за образовниот профилм, забен техничар во втора година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

1. ОБЛАСТ: ФИКСНА ПРОТЕТИКА

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. Изработка на вештачки дентални коронки	70	Ученикот: - да ги применува методите за работни модели со подвижни трупчиња; - да ги применува принципите за моделирање на коронките; - да ја познава и применува техниката за изработка на наменските коронки; - да умее да поставува атечмени, јавач со греда на лек и пречка, греда ,зглоб; - да умее да ракува со фрез апаратот и да применува техника на фрезување кај телескопска коронка; - да умее да изработува нефасетирана и фасетирана коронка; - да изработува Ричмонд коронка.	Наставникот: - дава задачи за изработка на работни модели; - проверува познавања на принципи за моделирање; - презентира слајдови, видеопроекции за изработка на наменска коронка; - демонстрира изработка на наменска коронка; - демонстрира и објаснува вградување на атечмени, јавач со греда на лек и пречка,греда, зглоб; - демонстрира употреба на фрез апаратот преку изработка на телескопска коронка; - демонстрира фрезување	фиксна протетика; технологија на материјали; практична настава

			<p>на внатрешна телескопска коронка;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрира моделирање на Ричмонд коронка; - дава инструкции, ја следи и контролира индивидуалната оспособеност на учениците. 	
2. Изработка на вештачки дентални мостови	75	<ul style="list-style-type: none"> - да ги познава деловите на мостовите; - да умее да ги моделира едноделно леаните мостови и конструкции; - да го применува методот на моделирање со восочна фолија со готови полуфабрикати; - да применува техника на моделирање на фасетирано тело на мост; - да умее да изработи циркуларен мост; - да уме да изработи крилен мост; - да ги применува начините на вложување, леење, обработка, полирање и фасетирање; 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира моделирање на едноделнимостовни конструкции; - демонстрира моделирање со восочна фолија; - демонстрира моделирање на полно леано тело; - демонстрира моделирање на мост со фасетирана вестибуларна и оклузална површина; - демонстрира моделирање на мост со користење на восочни полуфабрикати; - дава задачи за изработка на циркуларен мост; - демонстрира изработка на крилен мост; - демонстрира вложување, леење, пескарење, обработка, полирање и фасетирање; 	<p>фиксна протетика;</p> <p>технологија на материјали;</p> <p>практична настава</p>

			- ја следи и контролира индивидуалната оспособеност на учениците.	
3 Изработка на метал-керамички протетски надокнади	35	<ul style="list-style-type: none"> - да умее да моделира метал керамички коронки на фронтален и бочен заб; - да применува техника на вложување, обработка и фасетирање со керамички маси; - да применува техника на моделирање на мостовни конструкции фасетирани со керамика; - да применува вложување, леене, обработка и фасетирање на мостовните конструкции со керамички маси; 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира моделирање на метал керамичка коронка на фронтален и бочен заб; - демонстрира вложување, обработка и фасетирање со керамички маси; - укажува на можни грешки при изработката; - поттикнува на добивање на што поквалитетни изработки; - дава задачи за самостојна изработка и ја контролира нивната работа; - демонстрира изработка на мостови фасетирани со керамика; - дава задачи за моделирање на мостовните конструкции, вложување, леене, обработка и фасетирање со керамички маси; - ја контролира индивидуалната оспособеност кај учениците. 	

2.Област: Мобилна протетика				
1. Изработка на работни модели за тотална протеза	40	<ul style="list-style-type: none"> - да умее да го анализира отпечатокот за негова понатамошна изработка; - да умее да го излева отпечатокот за добивање на работен модел; - да подготвува работен модел за изработка на индивидуална лажица; - да применува начини на изработка на индивидуална лажица во зависност од материјалот; - да анализира и подготвува функционален отпечаток за излевање; - да изработува дефинитивен работен модел. 	<ul style="list-style-type: none"> - ги објаснува елементите значајни во анализата на отпечатокот за добивање на работен модел; - демонстрира излевање на отпечатокот; - подготвува за изработка на индивидуална лажица; - објаснува и демонстрира подготовка на функционален отпечаток и залевање на истиот. 	технологија на материјали
2. Изработка на загризни шаблони и одредување на меѓувелични односи	30	<ul style="list-style-type: none"> - да го подготви работниот модел за изработка на загризна шаблони; - да умее да изработува загриезн шаблон - да ги пренесува и фиксира моделите во артикулатор; 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира; подготовка на работен модел; за изработка на загризни шаблони;изработка на загризни шаблони; одредување на меѓувеличните односи на фантом; подготовка за пренесување и фиксирање на моделите 	технологија на материјали

			во артикулатор; - дава задачи за индивидуална работа , ја следи и контролира нивната индивидуална оспособеност.	
3. Поставување на вештачки заби кај тотална протеза	30	- да умее да избира вештачки заби спрема боја, форма и големина; - да умее да ги применува статичките закони при поставувањето на вештачки заби; - да умее да усогласува оклузија и артикулација на тотални протези.	- демонстрира и обајсанува: избирање на вештачки заби, нивно поставување, усогласување на оклузијата и артикулацијата; - дава задачи и ја следи и контролира индивидуалната оспособеност кај учениците.	технологија на материјали
4. Моделирање на тотални протези во восок	8	- да ја познава улогата на анатомо-морфолошките карактеристики значајни за моделирањето на тоталната протеза; - да умее да применува техника на моделирање; - да умее да ги припреми моделите за вложување во кивета	- демонстрира: моделирање и дефинитивно обликување на тоталната протеза, подготовка на моделите за вложување и вложување на истите; - дава задачи и ја следи и контролира индивидуалната оспособеност на учениците.	
5. Завршна изработка на протезите од акрилат	26	- да умее да подготвува кивети за измивање на восокот; - да врши изолирање на гипсените модели; - да умее да замешува акрилат и да	- демонстрира: измивање на восок,изолирање, припрема на акрилатно тесто; - обајснува процес на	технолоија на материјали

		нанесува на местото од восокот; - да умее да ги полимеризира протезите и да ги отвора; - да умее да ги обработува и полира тоталните протези	полимеризација; демонстрира отворање, обработка и полирање на тотална протеза; - дава задачи и ја следи и контролира индивидуалната оспособеност на учениците.	
6. Репаратури кај тотални протези	10	- да ги објаснува сите видови на репаратури; - да ја познава техниката на изработка на репаратурите;	- демонстрира изработка на сите видови репаратури; - дава задачи на изработка на репаратури и ја следи и контролира индивидуалната оспособеност на учениците.	технологија на материјали

4.2. Наставни методи и активности на учење

Основните методи што ќе се користат во практичната настава се: демонстрација, објаснување, водење насочена дискусија.

Активности на ученикот: слуша, набљудува, вежба, покажува, води дневник за практичните манипулации и постапки.

Активности на наставникот: планира, организира, подготвува, објаснува, демонстрира, дава инструкции, набљудува, коригира, забележува.

4.3. Организација и реализација на наставата по предметот

За остварување на поставените цели во Програмата, наставата се реализира во заботехнички лаборатории, опремени со потребните наставни средства и помагала каде што учениците се здобиваат со психомоторни компетенции и развиваат вештини за работа.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасноста на реализацијата на содржините од овој наставен предмет е условена од користење на : фантом модели, слајдови, заботехнички апарати, инструменти и материјали.

За поуспешно совладување на целите на Наставната програма, се користи соодветна литература и тоа практикум за практична настава, наставен материјал подготвен од страна на наставникот. Дополнителна литература за наставниците: стручна литература од соодветните области застапени во практичната настава и литература од областа на дидактиката.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Вреднување на постигнувањата на учениците треба да се врши перманентно во текот на целата учебна година, врз основа на практичната оспособеност на учениците според барањата на Програмата. Оценката треба да биде резултат како на постигнувањата на учениците така и на позитивните промени на личноста на ученикот земајќи ги предвид: интересот, залагањето, педантноста, прецизноста во работата, односот кон учениците, средствата за работа и др.Оценувањето е јавно, односно на ученикот му се соопштува оценката со образложение што се е вреднувано со дадената оценка. Доколку ученикот не постигне резултати, во остварувањето на целите на Програмата, се постапува согласно законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Основните услови за наставниците, во стручното образование, се пропишани во Законот за средно образование. Покрај тоа, треба да се задоволат и одредени барања со кои ќе се постигне висок квалитет и професионализам во работењето: да се физички и психички здрави, да ги почитуваат основните етички норми на однесување, да го познаваат литературниот македонски јазик и кирилското писмо, да поседуваат стручно знаење и

способност за трансферирање на знаењата, да чувствуваат љубов и да имаат афинитет за работа со децата, да се социјализирани, креативни и отворени кон промените во образованието и да се оспособени за работа со компјутер.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставниот предмет практична настава, ќе го реализираат наставници со завршено:

1. специјалист по стоматологија и протетика, VII-2
2. више образование за забен техничар
3. средно специјалистичко образование (забен техничар-специјалист).

При еднакви услови предност имаат кадрите според дадениот редослед.

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и завршен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Наставата ќе се реализира во заботехнички лаборатории опремени со потребните наставни средства и помагала.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: 1.09.2001 година

7.2. Состав на работната група:

1. Д-р Николина Пепељугоска, советник, Биро за развој на образованието, Скопје
2. Проф. д-р Драгољуб Велевски, професор, Стоматолошки факултет, Скопје
3. Д-р. Мирјана Здравеска, Стомалог-наставник, ДСМУ “Д-р Панче Караѓозов”, Скопје
4. Слободанка Миновска, наставник, “ДСМУ Д-р Панче Караѓозов”, Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.09.2001 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програмата по практична настава ја одобри (донесе) министерот за образование и наука со решение бр. 11.3006/1 од 03.07.2001 година.